

Digitale løsninger mod en moderne og datadrevet fiskeriforvaltning

Fiskeriområdets regulering, regel- og lovhåndhævelse og administration er baseret på indsamling, håndtering og anvendelse af data, der indsamles fra både lyst-, fritids- og erhvervsfiskere.

Den væsentligste dataindsamling sker fra det øjeblik en erhvervsfisker erhverver sig et fartøj og tilladelse til at fiske, til administration af kvoter, opsamling af data under fangstrejser og ved opkøb og transport. Der indsamles kun i mindre grad data fra lyst- og fritidsfiskere. Der stilles også krav fra EU til, hvilke data som skal indsamles fra erhvervet og udveksles mellem lande med henblik på, at EU kan forvalte regler vedrørende fiskeri bedst muligt.

Fiskerimyndighederne bruger disse data til at udvikle bæredygtig politik, regler og administration. Samtidig er data fra fangstaktiviteter, fartøjer og redskaber fundamentet for, at der kan udstedes tilladelser og føres tilsyn og kontrol med fiskeriet på et konkret grundlag.

Der er gennem de seneste årtier udviklet en række løsninger til at indsamle disse data fra erhvervet, borgere og sagsbehandlere, og løsninger til at samle, sende og bearbejde dem til viden, som kan understøtte forvaltningen af de forskellige arbejdsopgaver så effektivt og korrekt som muligt.

Erhvervsfiskere sender data ind til styrelsen før, under og efter deres fangstrejser med oplysninger om anvendte redskaber, fartøjspositioner, farvande der fiskes i og arter og mængder der fanges og landes. Opkøbere sender afregningsdata. Kontrollører registrerer alle indsamlede kontroldata og bruger overblik over samlede data til at prioritere kontrolindsatser på baggrund af risikoberegninger på data. Administrative sagsbehandlere anvender data til behandling af diverse tilladelser og administration af lovgrundlag til administration og tildeling af tilskud til erhvervet. Hertil kommer opgaver forbundet med kvoteadministration og fangstrapportering til EU-Kommissionen.

Disse data bruges også til rapportering til Fødevareministeriet, Danmarks Statistik og EU, EFCA mfl., som anvender data til monitoring af regelefterlevelse, statistik og analyse og udvikling af fiskeriområdet.

Kvaliteten af data, som indsamles og behandles, afhænger af gode digitale løsninger for brugerne - fra erhvervet til myndighederne. Afgørende er også en solid, stabil infrastruktur, som sikrer, at data opsamles og behandles korrekt og leveres effektivt videre til de relevante forretningsprocesser og brugere.

Selvom der eksisterer digitale løsninger og en omfattende dataindsamling i dag, er der behov for at gennemføre en større opgradering af det digitale fundament, som løsningerne er baseret på. Brugergrænseflader er forældede, sammenhænge mellem systemer har med tiden udviklet sig til en kompleksitet, der besværliggør sammenhæng og udvikling på tværs af porteføljen, og brugere skal orientere sig i flere forskellige systemer for at danne et overblik.

Samtidig er der i det seneste årti sket en voldsom digital udvikling. Der er nu moderne digitale løsninger, som muliggør et andet niveau, både hvad angår brugeroplevelser, infrastruktur og dataanvendelse. Med moderne løsninger er det nemmere at tilpasse de digitale løsninger til nye behov – og ikke mindst til brugernes behov og forventninger om moderne, brugervenlige og enkle løsninger, der understøtter effektive processer for såvel borgere, erhverv og myndigheder. Der er således gennem de seneste år påvist et stort potentiale for bedre digitale løsninger på Fiskeristyrelsens område.

Derfor har Fiskeristyrelsen udarbejdet denne strategi for it- og digitalisering af Fiskeristyrelsen 2021-2015. Strategien er udarbejdet på baggrund af en række erfaringer, som er opsamlet i diverse forretningsanalyser og dybdeanalyser af konkrete arbejdsgange og it-områder (jf. boks 1). Dette samlede arbejde viser store potentialer for en væsentligt forbedret digital understøttelse af styrelsens arbejde, som kan tilvejebringe højere kvalitet og compliance, øge gennemsigtighed og mindske risikoen for fejl og effektivisere forvaltningen.

Potentialerne for forbedring strækker sig samlet set over digitalisering af arbejdsgange, bedre digitalt samspil med erhvervet, forbedret sammenhæng i it-porteføljen og øget kvalitet i og anvendelse af data.

Strategien har til formål at sikre konkrete mål, planer og indsatser, der skal udmønte sig i, at Fiskeristyrelsen bliver en moderne offentlig myndighed med et enkelt, gennemsigtig og effektivt digitalt samspil med erhvervet, it-understøttede arbejdsgange, sikker drift og med evnen til at anvende ny teknologi.

Kilder til afdækning af potentialer

Der er i en række undersøgelser identificeret en række forbedringspotentialer for digitalisering og it-understøttelse af Fiskeristyrelsens forvaltning:

- Konklusioner fra Kammeradvokaten og Rigsrevisionen påpeger i 2018 en række forhold, hvor der er potentiale for, at understøtte administration bedre gennem digitalisering, heri at nedbringe fejl gennem automatisering af sagsgange.
- Deloitte anbefalede på baggrund af Rigsrevisionens kritik i deres analyse fra december 2017, at Fiskeristyrelsen digitaliserer manuelle processer med sagsbehandling.
- Konsulentfirmaet Struensee kom i marts 2019 med en række anbefalinger til digitalisering af administrationen, som kan reducere administrative byrder.
- Deloitte/Struensee redegørelsen "Hvordan kunne det ske?" (2019) påpeger, at øget digitalisering kan bidrage til en mere effektiv forvaltning af især fiskeritilskudsområdet og mindske risikoen for fejl i forvaltningen.

Deloitte har afdækket et meget stort automatiseringspotentiale ift. sagsbehandlingen på kontrolområdet (2020). Devoteam har i 2020 udarbejdet en analyse af potentialer i en it- og digitaliseringsstrategi, som er baseret på input fra ovenstående kilder, inddragelse af forretningseksperter, afdækning af forretningsprocesser og et it-arkitektur-review. Arbejdet resulterede i en handlingsplan med forslag til indsatser og en business case.

Udfordringer og potentialer i dag

Strategien er målrettet mod at imødekomme tre centrale udfordringer:

1. Manglende digitalt samspil med erhvervet og borgere
Interaktion mellem myndigheder, erhverv og borgere på fiskeriområdet er i dag kompleks, uigennemsigtig og delvis manuel.
2. Understøttelsen af arbejdsgange er utilstrækkelig
Fiskeristyrelsens administration er i dag præget af manuelle arbejdsgange, hvor data ikke er til rådighed, kvaliteten halter eller der skal gentastes informationer og slås op i flere registre og systemer.
3. Forældet teknologi er fordyrende og bevirker fejl
Fiskeristyrelsen har i dag en række ældre it-systemer med en vanskeligt gennemskuelig it-arkitektur grundet udvikling af ad hoc løsninger gennem tiden. Det har medført et it-teknologisk efterslæb, som vanskeliggør hurtig tilpasning til fx politiske ønsker og i øvrigt også vanskeliggør hurtig ibrugtagning af nye teknologier og fordyrer anvendelsen af nye teknologier.

Strategiens mål

Fiskeristyrelsens strategi- og handlingsplan er fokuseret på at understøtte fem mål, der tilsammen understøtter et samlet målbillede for en datadrevet og digital fiskerimyndighed.

1. Øget datakvalitet og -anvendelse.
2. Bedre it-understøttelse af arbejdsgange og øget automatisering.
3. Forenklet digitalt samspil med erhvervet og borgerne, herunder øget gennemsigtighed over for erhvervet.
4. Modernisering af teknologiarkitekturen bl.a. med henblik på at anvende nye teknologier.
5. Kompetenceudvikling og digital modning af organisationen.

Mål 1

Øge kvaliteten af vores mange data og bringe dem bedre i spil

Det er et mål at gennemføre initiativer, der kan øge datakvaliteten og -anvendelsen. Det skaber bedre mulighed for at bruge data på tværs – både for fiskerimyndighederne, erhvervet og borgerne.

Mål 2

Digitalisere arbejdsgange bedre og automatisere det, vi kan

Det er et mål at sikre høj kvalitet i sagsbehandlingen regionalt som centralt og effektivisere processer ved at gennemføre initiativer, der kan digitalisere og automatisere arbejdsgangene bedre. Der skal sættes strøm til processer og arbejdsgange, og nye teknologiske muligheder som fx kunstig intelligens, sensordata og billedgenkendelse skal bringes endnu mere i spil på kerneforretningsområder.

Mål 3

Gøre det mere enkelt at kommunikere og arbejde digitalt med styrelsen for både borgere og erhvervet

Det er et mål at forenkle det digitale samspil med erhvervet og borgerne ved at digitalisere indberetningsprocessen og øge gennemsigtigheden over for erhvervet gennem bedre udstilling af data.

Mål 4

Modernisere og opgradere ældre it-systemer og teknologi-arkitektur

Det er et mål at modernisere teknologi-arkitekturen, indhente it-efterslæbet og i øvrigt undgå leverandørfafhængighed. En modernisering af it-arkitekturen er en forudsætning for at kunne gennemføre de øvrige digitale initiativer og for at opnå en bedre datakvalitet.

Dette vil give mulighed for hurtigere og mere fleksibel understøttelse af nye krav fx it-understøttelse af politiske ønsker og ny EU-regulering samt anvendelsen af nye teknologier.

Mål 5

Løfte vores digitale kompetencer

Målet er at sikre, at projekterne i strategien skaber reel værdi og forandring, og at de relevante ledere står på mål for gevinstrealiseringen. Ledelse og medarbejdere skal klædes på til at arbejde med digital forretningsudvikling fra ide til gennemførelse og gevinstrealisering.

Kvalitative gevinster

Strategien understøtter realiseringen af de fem mål, som udmønter sig i en række kvalitative gevinster, der understøtter fiskeriet både, hvad angår myndighedernes politikudmøntning og administration og fiskernes samspil med myndighederne.

Når disse projekter er gennemført, vil styrelsen således opleve en væsentlig opdateret understøttelse både i de digitale løsninger, medarbejdere arbejder direkte i, i de data, de kan tilgå, og i den bagvedliggende infrastruktur, som sikrer sammenhæng mellem de enkelte løsninger og de tværgående forretningsprocesser. Dette vil understøtte Fiskerimyndighedernes mulighed og vilkår for at udføre de centrale myndigheds- og administrationsopgaver.

Gennem projekterne vil administrative processer blive understøttet, så de understøttes så effektivt som muligt. Manuelle processer digitaliseres, så ressourcer frigøres til egentlig sagsbehandling og udvalgte processer automatiseres. Der vil blive tænkt i re-design af processer i og på tværs af arbejdsgange. Hermed anvendes potentialet i de nye løsninger og anvendelse af data mere optimalt, end hvis udgangspunkter blot er at understøtte de eksisterende arbejdsprocesser.

Medarbejderne i Fiskeristyrelsen vil mærke dette ved, at de har mere moderne, enkle og effektive digitale redskaber til rådighed, ved at der er sammenhæng mellem og på tværs af løsninger og ved at der skal indtastes færre data fra manuelle kilder.

Erhvervet og borgere vil kunne mærke den digitale transformation på den måde, at de vil skulle indsende deres data gennem moderne, digitale løsninger. De kan også tilgå deres data og se status på deres sager på en Min Side, ligesom de vil få mere retvisende datatræk til at følge op. De vil således have et bedre fundament for at have overblik over deres egne engagementer med Fiskerimyndighederne og holde øje med, om de overholder regler og krav.

Myndighederne vil kunne mærke forskellen ved, at der nemmere og hurtigere kan tilpasses digital understøttelse af nye behov. Det kan fx vedrøre understøttelse af fiskeri på ændrede vilkår i områder, forsøgsordninger og indsamling af nye datatyper.

Med gennemførelsen af strategien og handlingsplanens initiativer vurderes det, at Fiskerimyndighederne er digitalt rustet til fremtiden, både hvad angår agilitet overfor nye lovkrav og med hensyn til at anvende nye, moderne teknologier.

Samlet set vil opfyldelsen af ovenstående mål bidrage til at realisere nedenstående målbillede for, hvordan fiskeriforvaltningen er digitalt understøttet og datadrevet i 2025.

Målbillede for en digital og datadrevet Fiskeristyreelse

Fiskeristyrelsens mål er at anvende digitale løsninger og data til at udvikle, drive og følge op på alle de forretningsområder, som styrelsen understøtter. Data skal gennemsyre beslutningsgrundlaget for forretningsmæssige prioriteringer og danne grundlag for den daglige opgaveforvaltning. Nedenfor konkretiseres dette målbillede på forskellige områder af fiskerimyndighedernes opgaver.

Politik og regeludvikling

Når der udvikles ny politik og understøttende regler, skal data om området være tilgængeligt på en nem og fleksibel måde for departementet og involverede parter. Dette skal sikre et fundament for, at beslutninger om politik og regler træffes på så oplyst et grundlag som muligt. Data skal i processen kunne bruges til at skabe databaserede scenarier, som belyser forskellige vinkler på området.

Udmøntning af politik og regler i administrativ praksis

Udmøntningen af politik og regelsættet i administrativ praksis skal designes i processer, der bedst muligt understøttes af data. Nye datakilder fra erhverv, sagsbehandlere eller andre parter skal etableres gennem enkle digitale løsninger, som sikrer kvalitet og transparens. Data skal lette den administrative del af sagsbehandlingen fx i forhold til at udstede og administrere tilladelser og licenser. De digitale løsninger skal designes, så relevante data effektivt kan anvendes i sagsbehandlingen. Det kan være automatiske tjek for compliance for regler. Data udgør på den vis beslutningsstøtte til sagsbehandlere, der træffer den faglige afgørelse på et oplyst grundlag.

Interaktionen med erhvervet og andre aktører

Erhvervets og andre parters dialog med fiskerimyndighederne skal være understøttet af digitale løsninger, som sikrer gennemsigtighed for sagers status, og det grundlag som sager vurderes ud fra. Udover at indsende oplysninger digitalt gennem enkle løsninger, skal aktører kunne tilgå egne oplysninger nemt og enkelt gennem én indgang, når de ønsker det, og uden at være afhængig af åbningstider og personlige henvendelser. Udveksling af data med EU, 3. lande og organisationer skal ske effektivt og rettidigt gennem stabile it-systemer.

Opfølgning på regelefterlevelse

Når fiskerimyndighederne skal kontrollere erhvervets regelefterlevelse skal det ske på baggrund af data, der ligger til grund for en risikobaseret kontrol. Myndighederne skal have et nemt overblik over de relevante data ét sted, uafhængigt af hvilke kilder data kommer fra. Data skal være tilgængelige for de rette parter i en økonomisk og tidmæssig effektiv form. Det gælder både kontrollører og nationale - og internationale samarbejdspartnere. Data om fartøjer, fiskere og fangstrejser skal anvendes til at give et overblik over de relevante faktorer, som spiller ind i vurderingen af, om reglerne overholdes.

Løbende optimering og prioritering af indsatser

Data anvendes til at prioritere kontrolindsatser. Indsatsen skal fokuseres der, hvor der er størst sandsynlighed for, at der sker overtrædelser. De data, som indsamles som del af kontrol eller andre myndighedsindsatser, skal anvendes til en stadig skarpere risikobasering af den løbende kontrol. Nye teknologier som kunstig intelligens i form af for eksempel avanceret mønsteranalyse eller automatisk billedgenkendelse skal anvendes på de områder, hvor det giver mening. Data skal udgøre så naturlig og vigtig del af den daglige praksis og prioritering af indsatser, at der på fleksibel vis kan foretages justeringer og optimeringer på baggrund af mønsteranalyser af data. Data anvendes således i det daglige både for udførende kontrollører, i administrativ praksis og på ledelsesniveau igennem hele organisationen for at sikre, at indsatsen fokuseres der, hvor den giver størst værdi.

It-fundamentet skal være stærkt

De digitale løsninger understøtter indsamling, anvendelse og visning af data i hele processen. Det digitale fundament skal derfor være stærkt nok til at kunne rumme fleksibilitet for nye krav, ny-teknologiske datakilder og løsninger, og udvikles på en måde, så fundamentet bevares robust og tidssvarende. Det skal være muligt at anvende standard løsninger, hvor det er hensigtsmæssigt, og at egenudvikle løsninger på de områder, hvor det er hensigtsmæssigt. Løsninger skal kunne konkurrenceudsættes, og der skal være mulighed for bred konkurrence blandt leverandører gennem anvendelse af tidssvarende standardteknologier. Fiskeristyrelsen skal have de centrale kompetencer både i forretningsområder, på dataspecialiserede områder og i IT&Datakontoret, så kvaliteten i udviklingen fortsat sikres, og løsninger kan skabes så effektivt som muligt.

Økonomiske gevinster

Der er udarbejdet en business case for handlingsplanen. Den viser, at den forældede teknologi på it-understøttelsen på fiskeriområdet i dag på medfører uforholdsmæssigt store udgifter til drift, vedligehold og udvikling.

En vej mod målene gennem konkrete indsatser

It- og digitaliseringsstrategiens mål skal realiseres gennem en række konkrete projekter. Det indebærer projekter, der dels moderniserer platformen, dels moderniserer og fornyer brugergrænsefladen for hhv. styrelsens medarbejdere og styrelsens eksterne brugere.

Disse projekter imødekommer således tilsammen de vigtigste udfordringer lige nu, hvad angår det forældede digitale fundament og infrastruktur, de mangelfulde digitale løsninger for erhvervet, borgere og medarbejdere og de udfordringer, der er med datakvalitet.

Strategiens handlingsplan strækker sig over 2021 – 2025. Erhvervet skal involveres i konkretiseringen af planerne, så de målrettes mod de behov, som fylder i deres hverdag, og de områder, hvor der kan opnå størst kvalitet og effektivisering af indsatserne.